భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం, న్యూ ఢిల్లీ

సివిల్ అప్పిలేట్ అధికార పరిధి

సివిల్ అప్పీల్ నెం(లు). 2492 ఆఫ్ 2020

[@ యస్.యల్.పి (సివిల్) నెం.6849/2020]

తేది: 03-06-2020

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం & వగైరాలు ...... అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

సూర్యదేవర వెంకటరావు & మిగతవారు .... ప్రతివాది(లు)

ఆర్డర్

సెలవు మంజూరు చేయబడింది.

పంచాయతీ కార్యాలయాలకు, రాష్ట్రంలో పాలక పార్టీ జెండా రంగులతో రంగులు వేయడంపై ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టులో ప్రజా ప్రయోజనాల రిట్ పిటిషన్ దాఖలైంది. హైకోర్టు తేది:10.3.2020 నాటి తీర్పు ద్వారా కింది ఆదేశాలను జారీ చేసింది:

"i) గ్రామ పంచాయతీ భవనాలు చిత్రం-1 రంగులతో పెయింట్ చేయడానికి కమీషనర్ యొక్క తేది:08.08.2019 ప్రతిపాదనకు ఆమోదం తెలిపిన ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ద్వారా జారీ చేయబడిన ప్రభుత్వ మేమో నెం .PRR01-PROPPAN(MISC)/192/2019 తేది: 11.08.2019 రద్దు చేయబడింది.

ii) ప్రభుత్వ భవనాలు/పంచాయత్ భవనాలు లాంటివి పార్టీల జెండాలు లేదా పార్టీ కార్యాలయాల రంగులు ప్రజా ధనాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా పెయింట్ చేయడానికి ప్రతివాదులు నిగ్రహించబడ్డారు.

iii) ప్రతివాదులు నేటి నుండి 10(పది) రోజులు లోపు లేదా కనీసం పంచాయతీకి ఎన్నికలకు ముందు, తేదీ: 11.08.2019 వారి మెమోకు అనుగుణంగా పంచాయతీ భవనాలపై రంగులు తీసివేయవలసిందిగా నిర్దేశించబడ్డారు. ప్రతివాది నెం.1/ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ ద్వారా ప్రభుత్వం, ఈ విషయంలో వెంటనే ఆదేశాలు జారీ చేయాలి.

iv) రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి 2 (రెండు వారాల్లో) సూచనల సమ్మతిని ఈ కోర్టు రిజిస్ట్రార్ (న్యాయసంబంధం) కి సమర్పించండి. సమర్పించడంలో వైఫల్యం చెందిన యెడల ప్రతివాది నెం.1 సహా ప్రధాన కార్యదర్శి బాధ్యత వహించాలి.

v) ప్రభుత్వ పంచాయతీ/ప్రభుత్వ భవనాలకు మరియు ప్రభుత్వానికి చెందిన ఇతర ఆస్తులు అలాగే స్థానిక సంస్థలు సరైన రంగు కలయికను పేర్కొనడానికి మార్గదర్శకాలు రంగులు వేయడం అధికారులు సూత్రీకరించాల్సిందిగా తదుపరి ఆదేశాలు ఇవ్వబడ్డాయి; అది రాజకీయ పార్టీల జెండాలు మరియు కార్యాలయం యొక్క రంగులను పోలి ఉండకూడదు. ఎన్నికలకు ముందు పంచాయతీ భవనాలు, మెరుగుపరిచేందుకు ఏపైనా తేదీ: 11.08.2019 మెమో అనుగుణంగా పెయింట్ చేయబడితే, అటువంటి రంగులు తీసివేయబడతాయి లేదా ప్రధాన కార్యదర్శి నిర్ణయించిన థీమ్ రంగు ద్వారా మళ్లీ పెయింట్ చేయాలి.

vi) రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం స్థానిక సంస్థల ఎన్నికలను స్వేచ్ఛగా మరియు నిష్పక్షపాతంగా నిర్వహించి, రాష్ట్రంలో ఏ పార్టీలోనైనా చెడు పద్ధతులను అనుమతించకుండా తగిన చర్యలు తీసుకోమని నిర్దేశించబడింది.

vii) రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం, కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం, సుప్రీంకోర్టు యొక్క అలాగే వివిధ హైకోర్టులు తీర్పుల ఆధారంగా జారీ చేసిన మార్గదర్శకాలకు సమానమైన మార్గదర్శకాలు తాజాగా జారీ చేస్తుంది."

తేది:20.04.2020 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా, తీర్పు అమలు కోసం హైకోర్టు సమయాన్ని లాక్ డౌన్ ఎత్తివేసిన తర్వాత మూడు వారాల గడువు ముగిసే వరకు పొడిగించింది. ఆ తర్వాత G.O. నెం.622 ద్వారా తేదీ: 23.04.2020, పంచాయతీ /ప్రభుత్వ భవనాలు పెయింటింగ్ కోసం మార్గదర్శకాలు జారీ చేయబడ్డాయి. మార్గదర్శకాలలో ఒకదాని ప్రకారం భవనాలు మరియు ఇతర ఆస్తులకు వేసే రంగుల పెయింటింగ్ కోసం రాజకీయ పార్టీల జెండాల రంగు కలయిక లక్షణాలు పోలి ఉండకూడదు. రాష్ట్రము లోని గ్రామ పంచాయతీ భవనాలకు రంగులు వేయడానికి కలయిక/ థీమ్ రంగులను తెలుపుతూ ప్రభుత్వం G.O. నెం.623 తేదీ: 23.04.2020న మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది. పేర్కొన్న రంగులు ఏవనగా, ఆకుపచ్చ, నీలం, తెలుపు మరియు టెర్రకోట.

G.O. Nos.622 మరియు 623 తేది: 23.4.2020 ని సవాలు చేస్తూ వేసిన రిట్ పిటిషన్ నెం.110 అఫ్ 2020 ని హైకోర్టు తేది: 22.05.2020 నాటి తీర్పు ద్వారా అనుమతించింది. హైకోర్టు తేది: 10.03.2020 నాటి తీర్పులో జారీ చేసిన ఆదేశాలు రాష్ట్రం అమలు చేయలేదు మరియు ఉద్దేశపూర్వకంగా కోర్టు ఆదేశాలను అధిగమించే ప్రయత్నం చేసింది అని అభిప్రాయపడింది. తేది: 23.04.2020న ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఉత్తర్వులను తొలగిస్తూ, హైకోర్టు ప్రతివాదులపై ధిక్కార చర్యలను ప్రారంభించింది. తేది: 10.03.2020 నాటి మునుపటి తీర్పులో ఇచ్చిన ఆదేశాలు పాటించకపోవడానికి గల కారణాలను వివరించడానికి తేది: 28.05.2020న ప్రతివాదులు వ్యక్తిగతంగా హాజరు కావాలని ఆదేశించింది. అయితే, ప్రతివాదులకు ఆర్డర్ తేదీ: 10.03.2020 నిబంధనలకు అనుగుణంగా అమలు చెయుటకు స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది.

శ్రీ పి.ఎస్. నరసింహ, అప్పీలుదారులు సీనియర్ న్యాయవాది, రిట్ పిటిషన్ ప్రీ-మెచ్యూర్ అని, ఎందుకనగా జి.ఒ.నెం.622 మరియు 623, తేది: 23-04-2020 ప్రకారం గ్రామ పంచాయతీ భవనాలకు రంగులు వేయడానికి రంగుల కలయిక ఇప్పటివరకు నిర్ణయించలేదు, అని ఆయన విన్నవించారు. హైకోర్టును రిట్ పిటిషన్ ను కొట్టివేసి ఉండాలి అని అభిప్రాయపడ్డారు. అతను ఇంకా తేది: 10.3.2020 నాటి హైకోర్టు తీర్పు ప్రభుత్వం గ్రామ పంచాయతీ భవనాల పెయింటింగ్ కోసం రంగు కలయికపై నిర్ణయం తీసుకోకుండా అడ్డుకున్నట్లు అర్థం చేసుకోవద్దు అని సమర్పించారు.

మేము విషయాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలించాము. మేము హైకోర్టు యొక్క తీర్పులో జోక్యం చేసుకోవటం అవసరం లేదని అభిప్రాయపడుతున్నాము. హైకోర్టు జారీ చేసిన తీర్పు లో ఎలాంటి అస్పష్టత లేదు. హైకోర్టు తేది: 10.03.2020 నాటి తీర్పు ద్వారా గ్రామ పంచాయతీ భవనాలకు రంగులు వేయడానికి వాడే రంగు ఏ రాజకీయ పార్టీ జెండాను పోలి ఉండకూడదు అని స్పష్టంగా చెప్పింది.

రిట్ పిటిషన్ అకాలమైంది అనే శ్రీ నరసింహారావు వాదన తొ ఏకీభవించలేదు. జి.ఓ.నెం.622 మరియు 623 తేది: 23.04.2020 గతంలో హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులో స్థూల ఉల్లంఘనతో జారీ చేయబడ్డాయి అని ఫిర్యాదు చేశారు. కావున హైకోర్ట్ రిట్ పిటిషన్లో లేవనెత్తిన వివాదాన్ని పరిష్కరించడం లో ఎలాంటి తప్పు చేయలేదు. తేది: 10.03.2020 నాటి తీర్పులో హైకోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలు స్పష్టంగా మరియు నిస్సందేహంగా ఉన్నాయి. ప్రతివాదులు ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా తేది:10.03.2020న జారీ చేసిన ఆదేశాలను అధిగమించడంలో ప్రయత్నించారని నొక్కి చెప్పడంలో హైకోర్టు సరైనదే. కార్యనిర్వాహక ఆదేశాలు న్యాయ సమీక్ష మరియు తీర్పులకు లోబడి ఉంటాయి. అంతిమంగా మారిన కోర్టు ఆదేశాలు మరియు తీర్పులకు కట్టుబడి ఉండాలి. న్యాయస్థానాలు జారీ చేసే ఆదేశాల అవిధేయత కోసం చేసే ఏదైనా ప్రయత్నం రూల్ ఆఫ్ లాకు విఘాతం కలిగిస్తాయి. న్యాయస్థానాల ఆదేశాలు పాటించక పోతే న్యాయవ్యవస్థపై ప్రజల్లో విశ్వాసం సన్నగిల్లుతుంది.

హై కోర్టు రిట్ పిటిషన్ నెం.117 of 2019 లో తేది: 10.03.2020 నాడు ఇచ్చిన తీర్పు అంతిమం కావున ఆ ఆదేశాలకు కట్టుబడి ఉండాలి. తేది: 23.04.2020 నాటి G.O. నెం. 622 మరియు 623 లు రిట్ పిటిషన్ నెం.117 ఆఫ్ 2019 లో జారీ చేయబడిన ఆదేశాలను పాటించకుండా ఉండటానికి మాత్రమే జారీ చేయబడినవి అనే హైకోర్టు అన్వేషణలను మేము ఆమోదిస్తున్నాము.

అందువల్ల, నేటి నుండి నాలుగు వారాల వ్యవధిలో ఇప్పటికే ఉన్న గ్రామ పంచాయితీ భవనాల రంగులు తేది: 10.03.2020 నాటి హైకోర్టు జారీ చేసిన ఆదేశాలు అనుగుణంగా తీసివేయమని మేము ప్రతివాదులను ఆదేశిస్తున్నాము. మేము తేది: 10.03.2020 తీర్పులోని ఆదేశాలను పాటించడానికి సమయం పొడిగించినందున, కోర్టు ధిక్కార చర్యలు మూతపడింది.

అప్పీల్ తదనుగుణంగా పరిష్కరించబడింది. పెండింగ్లో ఉన్న దరఖాస్తు(లు), ఏదైనా ఉంటే, వాటిని ముగించినట్లె.

అంశం నం. 17 వర్చువల్ కోర్ట్ 6 సెక్షన్ XII-A

సుప్రీమ్ కోర్ట్ ఆఫ్ ఇండియా

ప్రొసీడింగ్స్ రికార్డ్

అప్పీల్ కు ప్రత్యేక సెలవు కోసం పిటిషన్(లు) (సి) సంఖ్య(లు) 6849/2020 (WP(PIL)లో 22-05-2020 నాటి నిర్బంధ తుది తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి ఉద్భవించింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టు ఆమోదించిన నం. 110/2020 అమరావతి వద్ద)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం & వగైరాలు .... అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

సూర్యదేవర వెంకటరావు & మిగతవారు .... ప్రతివాది(లు)

(IA నం. 49578/2020 - అఫిడవిట్ దాఖలు నుండి మినహాయింపు IA నం. 49576/2020 – ఇంప్యుగ్స్ తీర్పు యొక్క C/C దాఖలు నుండి మినహాయింపు)

తేదీ : 03-06-2020 ఈ పిటిషన్ ఈరోజు విచారణకు పిలవబడింది.

కోరం:

గౌరవనీయులైన Mr. జస్టిస్ ఎల్. నాగేశ్వరరావు

గౌరవనీయులైన Mr. జస్టిస్ కృష్ణ మురారి

గౌరవనీయులైన Mr. జస్టిస్ ఎస్. రవీంద్ర భట్

పిటిషనర్ (లు) కోసం

Mr. P.S. నరసింహ, సీనియర్ న్యాయవాది

Mr. G. N. రెడ్డి, AOR

ప్రతివాది(ల) కోసం

శ్రీ గుంటూరు ప్రమోద్ కుమార్, AOR (కేవిట్) న్యాయవాది వాదనను విన్న తర్వాత కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా చేసింది

ఆర్డర్

సెలవు మంజూరు చేయబడింది.

అప్పీల్ తదనుగుణంగా పరిష్కరించబడుతుంది.

పెండింగ్లో ఉంది దరఖాస్తు(లు), ఏదైనా ఉంటే, వాటిని ముగించినట్లే.

(గీతా అహుజా) (ఆనంద్ ప్రకాష్)

కోర్ట్ మాస్టర్ (SH) బ్రాంచ్ ఆఫీసర్

(సంతకం చేసిన ఆర్డర్ ఫైల్పై ఉంచబడింది)